

Boje prošlosti / Ja sam ja / Ambivalentnost oblika

Kudrić Smerke, Sara

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:140356>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti

Sveučilišta u Zagrebu

Nastavnički odsjek

Sara Kudrić Smerke

BOJE PROŠLOSTI/ JA SAM /AMBIVALENTNOST OBLIKA

ZAVRŠNI RAD

PREDDIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

Zagreb, 2021./2022.

SAŽETAK

Kroz medij slikarstva istražujem razne dualitete: odnos apstrakcije i figuracije, područje svijesnog i nesvjesnog, također i vlastite emocionalne granice i ranjivost kao takvu.

U grafici kroz interpretaciju geste istražujem ekspresivan potez linije. Pokret je važan element. Radi lakše artikulacije koncept je pisan u obliku pjesme.

U kiparstvu se bavim temama osobnog razvoja i mentalnog zdravlja, gdje ponovo spajam apstraktne forme i gestualni karakter linije, te spajam tekst i likovnost.

KLJUČNE RIJEČI

1. prošlost, boje, nesvjesno, sumnja, intuitivno, memento mori
2. gestualni trag, gesta, emocije, ekspresivno, intimno, sjena
3. jezgra, oblik, osobni razvoj, ambivalentnost, samopromatranje

Boje prošlosti

Polazište slika su crno-bijele fotografije koje prikazuju intimne i sentimentalne trenutke obiteljske memorije. Kadrovi portretiraju idilične prizore, monokromatskih figura sugerirajući osjećaj sumnje i nepripadnosti. U djelima prevladava nostalgican prizvuk prošlosti, prožet melankolijskom dozom topline. Toplina koja je sugerirana dinamikom protočnosti kolorita. Prevladavajuće boje prigušene su nijansom sive, te je time stvoren dojam izbljedjelosti kao arhetipski podsjetnik na *memento mori*.

Slikarska namjera bila je postići kolorističku paletu kojim bi se naznačila vizualna estetika, koja promatrača potiče na propitivanje o tome koji su razlozi autora za odabir prizora. Procesom stvaranja, želja je potaknuti promatrača na iskrenosti i ranjivosti, dodjeljujući mu ulogu aktivnog slušaoca, u ovom slučaju aktivnog gledaoca. Otkrivanje i dijeljenje intimnih priča, otvara mogućnosti vizualnog dijaloga. Mogućnost poistovjećivanja s temama koje su ugurane u osobne utvrde. Potreba za izražavanjem vlastitog osjećaja sumnje utjecaj je nesvjesnog, neriješenog te osobnog samozanemarivanja, koje naposljetku dovodi do straha od samostalnog poduzimanja ili otkrivanja sebe, te nesigurnosti u vlastitu osobu. Apstrahirani motivi mogu se shvatiti kao svojevrsne afirmacije, koje fragmentiraju sadašnje i buduće vrijeme, čineći tako mjesta za nešto novo.

Riječima Clarisse Pinkole Estes, u knjizi *Žene koje trče s vukovima; To je meditacijska praksa nas žena koje prizivamo svoje mrtve i raskomadane dimenzije, prizivamo mrtve i raskomadane dimenzije života sama. Ona koja ponovo stvara od onoga što je umrlo uvijek je dvostran arhetip. Majka stvaranja uvijek je i Majka smrti i obratno. Zbog te dvojne naravi ili dvostruka zadatka očekuje nas velika zadaća shvatiti što oko nas, na nama i u nama mora živjeti, a što umrijeti. Naša je zadaća shvatiti pravo vrijeme za oboje, te dopustiti, da umre ono što mora umrijeti, a da živi ono što mora živjeti.*

Temeljna ideja stvaranja serije radova počiva na vlastitoj zaokupljenosti radom na pronalasku raznih predmeta. Nerijetko su mi pažnju plijenile stvari i predmeti iz prošlosti. Ono što ideju čini uzbudljivom, jest činjenica da objekt, što više obitava u prostoru i vremenu, dobiva novi smisao kao i vrijednost, što mu daje određenu sinergiju ispreplitanja vremenskih slojeva. Sama gesta traženja i pronalaska intuitivno je povezana sa osobnim izvorom. Također, samo promatranje promjene konteksta vremena možemo vidjeti kao ogledalo društvenog i kulturnog razvoja.

Serijski radovi pod nazivom *Boje prošlosti* svojevrsan je eufemizam, koji slojevito pristupa temama osobnog razvoja i mentalnog zdravlja.

Igra, 150 x 80 cm 2021., akril na platnu

Bilo pa prošlo, 140,5 x 94,5 cm, 2019., akril na platnu

JA SAM

Seriya radova nastala na trećoj godini preddiplomskog studija u sklopu kolegija grafike istražuje intenzitet i gestualni trag. Kao polazna točka, nametnula se potreba kontempliranja unutarnjih emocionalnih procesa. Vizualno, poistovjećujem ih s kontrastima snažne, lirične osjećajnosti prožete istodobnim osjećajem razigranosti i težine. Artikulacijom istoga, otvaram intiman, interpersonalni prostor s pogledom na osobnu krhkost, ranjivost i strah. Ekspresivnim pokretima ruleta za mezzotintu nastaju nasumični i naizgled nepromišljeni grafički zapisi. Motivika koja se nenametljivo pojavljuje organskog je senzibiliteta, inspirirana boravkom u prirodi, te kao takva ostavlja dojam svijetla i vedrine. Priroda je ekvivalent integriteta, te ujedno opisuje osobno stanje potpunosti.

Riječima Clarisse Pinkole Estes, koja kaže kako su simboli sjemena i naših kosti vrlo slični. Pod time smatra da kad nešto ima korijen, temelj, izvorni dio, također ima i sjemenku, te svaka nevolja odnosno greška može ispraviti. *Tamo gdje je opustošeno ponovo se može zasaditi, polja se mogu odmoriti, tvrdo sjeme može se natopiti kako bi omekšalo, raspuknulo se i zaživjelo.*

Površinom rijeke, zelene vode
naziru se treperave misli.
Ljeskaju se forme, linije teku tiho.

-

Gledajući u bezdan,
misli mi postaju sjena.
U odrazu nemirne vode,
ne nazire se moj lik.

-

No, htjedoh odlutat...
U plave daljine
gdje su brda prekrivena hladovinom bora,
prožeta mirisom boja tišine i sjete.

-

Ja sam.
Sakrivena, bez doma i spokoja.
Nehajno ležim pokrivena
zagrljajem tamnog krajolika.

-

Misli i mijene, dolaze kao oblaci.
Rastvaraju travke, niti koje tište dugo,
krošnje koje vješto skrivaju.

-

Čežnja topi suhi, čemerni gomolj,
Plač vene za ljetnim pljuskom.
A ti opet sadi i sij ispočetka,
njeguj svoj mali vrt.

Krajolik misli, 14,8 x 21 cm, 2019., tehnika bakropisa i suhe igle

Vrt, 29.7 x 42 cm, 2019., tehnika bakropisa i suhe igle

AMBIVALENTNOST OBLIKA

Inspirirana radom Lynde Benglis proces rada započinje asocijacijom na riječ jezgra. U fonetskom smislu, izgovorom podsjeća me na oblik, formu. Benglisini *ekstatični oblici istovremeno su razigrani i visceralni, organski i apstraktni*.¹ U tom smislu jezgra je personifikacija čovjekove unutrašnjosti, te predstavlja zaseban, intiman i skriven svijet. Autentičan sa svojim potencijalima i nedostacima. Predstavlja i uvid u fluidnost, stanje u kojemu spoznajemo da je moguće ovladati vlastitim potencijalima, što je istovremeno uzbudljivo i zastrašujuće. Prema riječima kung-fu borca i filozofa Brucea Leea, koji kaže tada priznajemo vlastite pogreške i blokade te stvaramo proces pomoću kojeg vježbamo i razvijamo se. Usavršavanjem alata, čovjek se mijenja i istinski se počinje razumjeti, a samim time to obuhvaća i naš život, kao i u vidu suosjećanja za sve oko nas. Ističući suosjećanje kao elementarnu vrijednost, dalje navodi; *razvijajući se, počinjemo poimati vlastita ograničenja, no također počinjemo primjećivati ograničenja koja osjećaju svi*. Spoznaja o ograničenjima, nelagodama i promjenama s kojima smo svi suočeni, vrlo često rade u našu korist. Slično kao i u prirodi, kao što su šumski požari nužni za okolišnu ekologiju, jer time se otvaraju nove sjemenke kojima je potrebna toplina da bi proklijale i obnovile populaciju stabala. U tom kontekstu, ljudski um također proživljava ciklične epizode *pozitivne dezintegracije*. Svojevrsna čišćenja kroz koja otpuštamo i regeneriramo sliku o sebi.²

Ambivalentnost kao pojam označava istovremeno postojanje suprotnih osjećaja, stavova ili želja, a isčitavamo ju kao unutarnji sukob, te kao samosabotažu. Vlastita negativna prosudba, koja nerijetko potiče iz internaliziranih glasova autoritativnih figura, te kulturnih i religioznih stavova. Zbog toga često težimo nereálnim standardima perfekcionizma prema kojima mjerimo vlastiti oblik.³

Rad *Ambivalentnost oblika* podliježe (vlastitoj) potrebi samopromatranja. Gestualna pisana struktura *Vrlo mali na površini, golemi pod zemljom* rastvara plohe pleksiglasa, utjelovljujući ulogu neutralnog promatrača, te pritom humanizira ambivalentnost kao pojam.. Tekstualni prikaz važan je nositelj značenja koji cjelokupan vizualni dojam, smješta u određeni misaoni kontekst. Zaključna misao rada završava rečenicom *Istina o nama je u postojanju i postajanju*. koja kroz simbolički i psihološki aspekt dočarava prelazak iz fizičkog prostora u mentalni.

Prilikom izlaganja, rad je zamišljen kao prostorna instalacija/objekt koji se može obići sa svih strana. Istovremeno u neposrednoj blizini, reflektiran je odraz, odnosno sjena tkz. zaključne rečenice.

---

¹ „Pace wellcomes Lynda Benglis“, Pacegallery.com

² Halifax, Joan. *Standing at the Edge: Finding Freedom Where Fear & Courage Meet*, New York: Flatiron Books, 2018.

³ Sansević, Katarina. „Važnost samopromatranja“, snaganamjere.com

Ambivalentnost oblika, 2022. prostorna instalacija

